

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА
УМАНСЬКА ДОСЛІДНА СЕЛЕКЦІЙНА СТАНЦІЯ
ІНСТИТУТУ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР І ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

НАУКОВІ ПІДХОДИ СТВОРЕННЯ ГІБРИДІВ МОРКВИ

За редакцією
доктора сільськогосподарських наук С.І. Корнієнка

2016

УДК 635.13:631.527.5

ББК 42.34-32

Н 34

*Друкується за рішенням вченої ради Інституту овочівництва і
баштанництва НААН, протокол № 12 від 28 жовтня 2015 р.*

Авторський колектив: С.І. Корнієнко, Т.К. Горова, Т.В. Івченко,
К.П. Леонова, О.Ф. Сергієнко, Л.А. Терьохіна, А.В. Моргун, С.І. Труш,
В.К. Черкасова, Т.І. Віценя

Рецензенти: О.П. Самовол, доктор с.-г. наук,
Р.В. Крутько, кандидат с.-г. наук

Корнієнко С.І.

Н 34 Наукові підходи створення гібридів моркви / [Корнієнко С. І.,
Івченко Т.В., Горова Т.К. та ін.] за ред. С.І. Корнієнка. – Вінниця,
ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 80 с.

ISBN 978-966-924-346-1

У методології представлено наукові підходи щодо встановлення ботанічних та біологічних особливостей колекційного та селекційного матеріалу моркви за морфотипом, органогенезом, продуктивністю, урожайністю, біохімічним складом, стійкістю до біо- і абіотичних факторів, лежкістю, придатністю до механізованого вирощування та переробки. Детально представлено питання створення і прискореного розмноження вихідного матеріалу для гетерозисної селекції гібридів моркви з використанням методів культури ізольованих тканин *in vitro*. Надано характеристику перспективних ліній і гібридів F₁ на фертильній і стерильних основах, які передано до НЦГРРУ та для впровадження і розмноження.

Методичні рекомендації можуть бути використані фахівцями-біотехнологами під час проведення дослідницьких робіт з овочевими рослинами, селекціонерами, насінярками, а також студентами, викладачами, аспірантами, які займаються створенням вихідного матеріалу для селекції і насінництва.

УДК 635.13:631.527.5

ББК 42.34-32

© Інститут овочівництва
і баштанництва НААН, 2016

© С.І. Корнієнко, Т.К. Горова, Т.В. Івченко,
К.П. Леонова, О.Ф. Сергієнко, Л.А. Терьохіна,
А.В. Моргун, С.І. Труш, В.К. Черкасова, Т.І. Віценя

ISBN 978-966-924-346-1

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. БОТАНІКО-БІОЛОГІЧНА ТА ГОСПОДАРСЬКА ХАРАКТЕРИСТИКИ ОВОЧЕВОЇ РОСЛИНИ ВИДУ <i>DAUCUS CAROTA</i> L. – МОРКВА М'ЯСИСТА	6
2. МОРФОЛОГІЧНИЙ ОПИС ТА АПРОБАЦІЙНІ ОЗНАКИ РОСЛИН МОРКВИ.....	9
3. ІСНУЮЧІ ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ І СХЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ У СЕЛЕКЦІЇ МОРКВИ НА ОСНОВІ ЦЧС.....	16
4. ВИКОРИСТАННЯ БІОТЕХНОЛОГІЧНИХ МЕТОДІВ У ГЕТЕРОЗИСНІЙ СЕЛЕКЦІЇ МОРКВИ	20
4.1. Клональне мікророзмноження цінних селекційних зразків для гетерозисної селекції моркви	21
4.2. Експериментальна гаплоїдія в селекції ліній моркви.....	25
4.3. Клітинна селекція стійкого до фітопатогенів лінійного матеріалу.....	34
4.4. Гетерозисна селекція моркви за участі мікророзмноження та експериментальної гаплоїдії	41
5. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ НОВИХ МОДИФІКАЦІЙ У СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВІ ЧС, ЧФ ЛІНІЙ І ГІБРИДІВ F_1	49
5.1. Поліпшений метод створення стерильних ліній (ЧС) та ліній- закріплювачів стерильності у гетерозисній селекції моркви	50
5.2. Створення фертильних ліній-закріплювачів як основи для отримання конкурентоздатних гетерозисних гібридів F_1 моркви на ЦЧС основі	60
5.3. Методика прискореного створення лінійного матеріалу моркви на основі кореляційної залежності між біохімічними і господарськими ознаками	64
БІБЛІОГРАФІЯ	74